

AUGUST FRIND

21. 10. 1852 – 3. 8. 1924

Vlastivědný badatel, básník, ilustrátor, sběratel starožitností, velký milovník betlémů, především však malíř August Frind se narodil 21. listopadu 1852 Augustinu a Brigittě Frindovým v Krásné Lípě. Měl pět sourozenců, otec pracoval jako tkadlec a rodina žila ve skromných poměrech. V dětství Frind navštěvoval farní školu v rodném městě (v letech 1858–1864), potom pokračoval na škole živností a řemesel. V období dospívání se u něho začaly projevat umělecké sklony, hlavně výrazný malířský talent, což patrně rozhodlo o volbě učeného oboru. V roce 1867 tak mladý Frind nastoupil do krásnolipské litografické dílny k Albertu Saderovi, kde se vyučil litografem. Po vyučení se rozhodl odejít z domova „na zkušenou“ do sousedního Saska. Na cestu dostal od svého mistra dobré doporučení, které mu pomohlo získat místo u Adolfa Götchera v Löbau, tam nastoupil 1. června 1872. Po půl roce však August Frind odešel do Drážďan, kde pracoval do února 1874 v litografické dílně a tiskárně F. F. Fliegla, potom se rozhodl získávat zkušenosti i v jiných městech. Během svých cest Frind poznal mnoho umělců a díky nim si uvědomil, že se chce stát malířem. Chudá rodina, ze které pocházel, si nemohla dovolit financovat studia svého syna, ale díky podpoře velkopřemyslníka Karla Dittricha mohl August Frind svůj sen uskutečnit. Krásnolipský mecenáš a podnikatel byl upozorněn na jeho nadání a formou půjčky mu umožnil studovat na Královské akademii výtvarných umění v Drážďanech. Tak v roce 1876 zahájil August Frind studia na prestižní akademii v ateliéru profesora Leona Pohla, specialisty na žánrové obrazy a portréty, a brzy se vypracoval mezi nejlepší a nejpilnější žáky. V roce 1881 Frind podnikl studijní cestu po německých státech, Švýcarsku a Itálii a po návratu pokračoval ve studiu v mistrovském ateliéru dvorního rady prof. Ferdinanda Wilhelma Pauwelse, malíře historických pláten, kde se zdokonaloval v technice světla a barev. V roce 1886 portrétem svého učitele akademické studium zakončil.

Již během studií na drážďanské akademii získával mladý malíř první zakázky, především od rodiny Dittrichů. Byly to většinou portréty rodinných příslušníků a také obrazy s náboženskými motivy, např. *Zmrtvýchvstání Krista* (1885) pro nově postavený evangelický kostel v polském Zyradowe. Jako student získal za svou práci několik ocenění. Za obraz *Věrná péče* obdržel v roce 1884 od saské Královské akademie výtvarného umění malou medaili a o rok později v roce 1885 stejné ocenění za dílo *Psyche a Pan*. Úspěchem byla i první cena v soutěži na návrh freskové výmalby zámku Kitzscher u Borny v Sasku, pro který Frind navrhl cyklus tří fresek *Život na hradě ve středověku*. V této době August Frind namaloval také svůj největší a nejslavnější obraz *Rudolf Habsburský nad mrtvolou Přemysla Otakara II.* (1886), za který mu byla v roce 1886 udělena velká cena akademie.

Po studiích odešel do jednoho z tehdejších středisek evropské kultury Mnichova, aby se dále vzdělával a získával zkušenosti. V Mnichově si zařídil ateliér a namaloval tam mnoho obrazů.

Pravidelně jimi obesílal výstavy po celé Evropě, např. v Praze, ve Vídni, v Linci, Norimberku, Hamburku a Londýně. Se svým rodným městem však byl stále v kontaktu, pobýval tam většinou v létě a pracoval na různých zakázkách v Krásné Lípě a okolí. Největší a nejvýznamnější objednávkou bylo pro malíře vytvoření návrhu vnitřní výzdoby nově postavené hrobky Dittrichů. Trvalo mu to tři roky a později při občasných návštěvách ve městě také na práce dohlížel. Podle Frindových studií byl zhotoven oltář, klekátka, osvětlení v hrobní kapli, bohatě kovaná mříž a vstupní brána do parku. Na žádost radních z Varnsdorfu také v roce 1888 navrhl městský erb podle znaku místních rytířů, který byl schválen jako městský znak, o několik let později zhotovil návrh městského znaku pro Krásnou Lípou. Během letních pobytů v Čechách se stal členem Severočeského výletního klubu a do jeho zpravodaje *Mitteilungen des nordböhmisches Exkursions-Clubs* celý život přispíval.

Zdravotní potíže přiměly Augusta Frinda k návratu, a tak v roce 1912 natrvalo přesídlil do Krásné Lípy a veškeré své umělecké aktivity věnoval rodnému městu. Zanedlouho však zemřela Theresie Dittrich a o několik let později i Karel Dittrich jr. Smrt Frindových mecenášů a největších odběratelů jeho obrazů pro něj znamenala velkou ztrátu. Rodina, jejímž dvorním malířem Frind celá léta byl, mu sice vyplatila určitou částku, ale tím se finanční podpora Dittrichů navždy uzavřela.

Válečná léta, která následovala, se v tvorbě Augusta Frinda nijak výrazně neodrazila. Namaloval jenom málo obrazů s touto tematikou, např. *Válečné zátiší* (1916) nebo *Výkřik po chlebu* (1917). V době plné bídy a strádání měl však překvapivě dost práce. Vytvářel hlavně portréty vážených krásnolipských občanů a jejich manželek a také se podílel na opravě oltářního obrazu v evangelickém kostele v Rumburku. Období po první světové válce patřilo k malířovým nejplodnějším, tehdy vznikla téměř polovina jeho díla. Převažovala ovocná a květinová zátiší, pokračoval v portrétování členů významných rodin a namaloval také několik obrazů s tematikou krajiny z okolí Krásné Lípy. Ke svým sedmdesátinám dostal od města dar – bylo mu uděleno čestné občanství a jedna z ulic ve městě byla pojmenovaná po něm.

Dílo malíře Augusta Frinda je velice obsáhlé, pro rozsah své tvorby je nazýván „Brožíkem Šluknovského výběžku“. Velmi si zakládal na precizní práci a snažil se obsáhnout všechny žánry. S nesmírnou pečlivostí maloval velká plátna s historickými či náboženskými tématy, církevní i žánrové obrázky, portréty a obrazy se sociálními motivy (např. *Punčochářská stávka*). Jeho práci můžeme nalézt na drobných památkách v oblasti Krásné Lípy – pomáhal při výzdobě kaplí a kapliček, kopie Frindových obrazů zdobily hřbitovní náhrobky a kříže. Malíř ve svém díle zachytil Krásnou Lípou, její život a obyvatele na přelomu 19. a 20. století a jeho obrazy jsou cenným dokladem dnes již zaniklých interiérů dílen a chalup v Krásné Lípě a okolí. August Frind byl vyhlášen koloritem svého díla široko daleko, přesto se netěšil zájmu tehdejších uměleckých žurnálů a kunsthistoriků. Silně ovlivněn svými učiteli zůstával celý život zastáncem staré školy – realismu – a s generací malířů nadšených secesí a impresionismem se neshodl. Odmítal tyto moderní umělecké směry, nedokázal se

v nich prosadit a neměl ani vlivné přímluvce, proto se jeho obrazy často vracely z výstav neprodané. I přes občasné tvůrčí úspěchy tak Frind zažíval častá zklamání. Téměř neznámým však zůstává i dnes a jeho tvorba navzdory kvalitě na své pochopení a uznání teprve čeká.

August Frind byl samotář, nikdy se neoženil a neměl děti, osamělost ho provázela až do konce života. Zemřel po krátké těžké nemoci 4. srpna 1924 v Krásné Lípě. Svou bohatou sbírku obrazů ještě za života věnoval městu. Po druhé světové válce, kdy došlo k vysídlení německého obyvatelstva a k devastaci města, hrozila pozůstalosti Augusta Frinda zkáza, a jen díky obětavosti prvního poválečného ředitele Okresního muzea v Rumburku Rudolfa Demela se ji podařilo převézt do Rumburku, kde byla většina obrazů uložena v depozitářích. Sbírkou byla pro veřejnost zpřístupněna až v devadesátých letech 20. století. Stálá expozice v rumburském muzeu tak dnes alespoň částečně dokumentuje tvorbu tohoto téměř zapomenutého malíře.

(Zpracovala: Jitka Haincová)

Použitá literatura:

BŘEZINOVÁ, Táňa: Odkaz Augusta Frinta.
Průboj, 41, 13. 9. 1989, s. 5. 2 obr.

JEŘÁBKOVÁ, Gabriela: Životní příběh akademického malíře Augusta Frinda = Die Lebensgeschichte des akademischen Malers August Frind. (1852–1924). Překlad Martina Jablonovská. První vydání. Krásná Lípa : Město Krásná Lípa, [2016]. 89, 84 s.

KOUTOVÁ, Gabriela: Malíř August Frind – příspěvek věnovaný poznání regionálního malířství Šluknovska na přelomu 19.–20. století.

In: Výroční zpráva Státního památkového ústavu v Ústí nad Labem za rok 2001. Ústí nad Labem : Státní památkový ústav, 2002, s. 99–100. 1 obr.

NEEDERLE, Jiří: Muzeum oprášilo Frindovo dílo.

Mladá fronta Dnes – Severní Čechy, 12, 22. 10. 2001, č. 246, s. 3.

Neznámý August Frind.

Rumburské noviny, 27. 9. 2001, č. 16, s. 8.

Personální bibliografie:

<http://www.svkul.cz/wp-content/uploads/2017/05/frind-bibl.pdf>